



## ผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงินศูนย์ตะวันฉายในการดูแลรักษาผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ ประจำปี พ.ศ. 2560-2563

นันทน์ลิน มุ่งมานิตยมงคล<sup>1</sup>, สุธีรา ประดับวงษ์<sup>1\*</sup>, ยุพิน ปักกะสังข์<sup>2</sup>, ชีโนรส ปิยกุลมามา<sup>1</sup>, พัชรดา ชูสุข<sup>1</sup>, พูนศักดิ์ ภิเศก<sup>3</sup>, พลากร สุรกุลประภา<sup>4</sup>, บวรศิลป์ เชาวน์ชื่น<sup>4</sup>

<sup>1</sup> ศูนย์ตะวันฉาย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

<sup>2</sup> แผนกการพยาบาลศัลยกรรมและออร์โธปิดิกส์ งานบริการพยาบาล โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

<sup>3</sup> แขนงวิชาทันตกรรมจัดฟัน สาขาวิชาทันตกรรมป้องกัน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

<sup>4</sup> ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

## Outcomes of Tawanchai Cleft Center's Financial Management among the Care of Patients with Cleft Lip and Cleft Palate Annually from 2017 to 2020

Nannalin Mungmanitmongkol<sup>1</sup>, Suteera Pradubwong<sup>1\*</sup>, Yupin Paggasang<sup>2</sup>, Chinorose Piyakulmala<sup>1</sup>, Pacharida Choosuk<sup>1</sup>, Poonsak Pisek<sup>3</sup>, Palakorn Surakunprapha<sup>4</sup>, Bowornsilp Chowchuen<sup>4</sup>.

<sup>1</sup> Tawanchai Center, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

<sup>2</sup> Department of Surgery, Division of Nursing, Srinagarind Hospital, Khon Kaen University

<sup>3</sup> Division of Orthodontics, Department of Preventive Dentistry, Faculty of Dentistry, Khon Kaen University

<sup>4</sup> Department of Surgery, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

Received: 10 November 2021 / Revised: 18 April 2022 / Accepted: 23 May 2022

### บทคัดย่อ

**หลักการและวัตถุประสงค์:** ศูนย์ตะวันฉาย บริการดูแล รักษา ผ่าตัดฟื้นฟูสภาพ พัฒนาระบบการดูแล งานวิชาการ วิจัย และช่วยเหลือผู้ป่วย/ครอบครัว ด้วยเงินสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงต้องการทราบผลลัพธ์การบริหารการเงิน

**วิธีการศึกษา:** ศึกษาแบบตัดขวางแสดงผลการบริหารการเงิน จากข้อมูลรายงานประจำปีของศูนย์ฯ 3 ด้าน คือ รายรับ-รายจ่าย การดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่เป็นตัวชี้วัดผลการดูแลผู้ป่วย ข้อมูลถูกรวบรวม วิเคราะห์ เสนอเป็นสถิติร้อยละ ภายใน 3 เดือน

**ผลการศึกษา:** พบว่าศูนย์ฯ ใช้เงินทุนจากต่างประเทศร้อยละ 49.78 จากร้อยละ 52.75 เพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วย ผลลัพธ์ตรงตามเป้าหมาย ค่าชี้วัด 4 ตัว และ ใช้ทุนวิจัย ร้อยละ 38.71 จาก ร้อยละ 74.81 จากฝ่ายวิจัย มข.เพื่อการวิจัย และตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติในฐาน SciMago Q ที่ 1 และ 2 และฐาน QS/ISI 1 เรื่อง 6 เรื่อง และ 85 เรื่อง ตามลำดับ ศูนย์ฯ ซึ่งเป็นมูลนิธิ สามารถบริหารเงินร้อยละ 82.33 จากเงินบริจาคแค่ร้อยละ 77.60 ช่วยเหลือผู้ป่วย/ครอบครัว จำนวน 554 ราย/ปี เป็นเงิน 2,091,668.57 บาท

**สรุป:** ศูนย์ฯ ช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวผ่านมูลนิธิ โดย ดูแล รักษา ผ่าตัด และฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยแบบสหวิทยาการ ผลลัพธ์การดูแลตรงตามเป้าหมาย การบริหารการเงินที่ดีโดยร่วมกันทำงานแบบบูรณาการ ส่งผลดีต่อการดูแลผู้ป่วย ผลงานวิจัยทางวิชาการได้ดีพิมพ์ทั้งระดับชาติและนานาชาติ

**คำสำคัญ:** ศูนย์ตะวันฉาย, ปากแหว่งเพดานโหว่, การบริหารการเงิน

### Abstract

**Background and Objective:** Tawanchai center provides care, treatment, surgery, rehabilitation, and develops a system of care, academic, research and assistance to patients/families with continuous financial supports. Therefore, we want to know the outcomes of financial management.

**Methods:** A cross-sectional study reporting the outcomes of the center's financial management was applied for collecting data from the annual reports of the center within 3 aspects i.e. its income-expenses, operations, and results as indicators of the center. After being collected for three months, the data were analyzed and presented in percentage.

**Results:** Most of its financial supports from foreign funding (49.78% out of 52.75%) was used for developing the system of care which effectively met 4 target values of the patient care outcomes. While 38.71% out of 74.81% of KKU's research funding was spent for undertaking and publishing research, its research articles were published in international journals with SciMago quartile 1, 2 and QS/ISI within these following numbers; 1, 6 and 85 respectively. As a foundation, most of its income (77.60%) was from donation whose major expenses (82.33%, about 2,091,668.57 baht) was spent for supporting patients/families with average 554 patients/year.

**Conclusion:** Tawanchai Center provides multidisciplinary care, treatment, surgery and rehabilitation through its foundation's assistance to patients and their families. The findings as the care outcomes successfully met the target values of 4 indicators through its integrated financial management and collaboration resulting in effective patient care producing research and academic results with national and international publications.

**Keywords:** Tawanchai Center, cleft lip-cleft palate, financial management

\*Corresponding author: Suteera Pradubwong, E-mail: p-suteera@hotmail.com

## บทนำ

ภาวะปากแหว่งเพดานโหว่ (cleft lip and palate: CLP) เป็นความผิดปกติของโครงสร้างที่พบบ่อยที่สุด ที่มีผลต่อทารกในครรภ์ตัวอ่อน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบอุบัติการณ์ 1.93<sup>1</sup> และ 2.40<sup>2</sup> สำหรับประเทศไทย พบ 2.14<sup>2</sup> รายต่อเด็กเกิดมีชีวิต 1,000 ราย ภาวะปากแหว่งเพดานโหว่ เกิดขึ้นเมื่อส่วนยื่นของกระดูกขากรรไกรบนและส่วนยื่นของจมูกด้านใกล้กลางไม่เชื่อมกัน ในสัปดาห์ที่ 4 ถึง 8 ของการพัฒนาตัวอ่อน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนและการเคลื่อนย้ายของส่วนของจมูกและขากรรไกรบน รวมถึงริมฝีปากบน กระดูกเบ้าฟัน เพดานปาก และจมูก และอาจส่งผลเสียต่อการหายใจ การเคี้ยวอาหาร การกลืนและการพูดได้<sup>3-5</sup> และยังส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจของผู้ป่วยและผู้ปกครอง ด้านการดำรงชีวิต สังคมและเศรษฐกิจโดยรวมด้วย<sup>6</sup>

ศูนย์ตะวันฉาย โดยความร่วมมือของคณะแพทยศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วยศูนย์การดูแลผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ และความพิการแต่กำเนิดของศีรษะและใบหน้า มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งได้รับพระราชทานพระราชานุญาตในการจัดตั้งโครงการ “ตะวันฉาย” วันที่ 24 พฤศจิกายน 2546 และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จเปิดศูนย์การดูแล วันที่ 20 ธันวาคม 2547 รวมทั้งคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีมติให้เป็นศูนย์ความเป็นเลิศตะวันฉาย เพื่อผู้ป่วยปากแหว่ง เพดานโหว่ และความพิการแต่กำเนิดของศีรษะและใบหน้า มหาวิทยาลัยขอนแก่น ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560 ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการให้บริการดูแล รักษา ผ่าตัด และฟื้นฟูสภาพรวมทั้งพัฒนาระบบการดูแลรักษา วิชาการ และเป็นแหล่งศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ ส่วนศูนย์วิจัยผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ และความพิการแต่กำเนิดของศีรษะและใบหน้า มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้รับประกาศการจัดตั้งโครงการศูนย์วิจัยเฉพาะทาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. 2549 วันที่ 19 มกราคม 2550 เพื่อทำหน้าที่ในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาวะปากแหว่งเพดานโหว่ และยังมีมูลนิธิตะวันฉายเพื่อผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่และพิการทางศีรษะและใบหน้า โดยจดทะเบียนเป็นมูลนิธิเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2552 เพื่อช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัว สร้างคุณค่าที่ดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการดูแลผู้ป่วย สนับสนุนการบริหารจัดการระบบสาธารณสุขที่ดี มุ่งเน้นการพัฒนาแบบบริการรักษาพยาบาลที่สมบูรณ์แบบโดยทีมสหวิทยาการ พัฒนาการองค์ความรู้ด้านการรักษาพยาบาล การศึกษาฝึกอบรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสร้างความร่วมมือแบบสหสถาบันทั้งในระดับชาติและนานาชาติของบุคลากรทางการแพทย์ หน่วยงานและองค์กรสุขภาพที่ให้บริการสาธารณสุขระดับต่างๆ ในการดูแลผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ที่มีมาตรฐานและเข้มแข็งในระยะยาว<sup>7</sup>

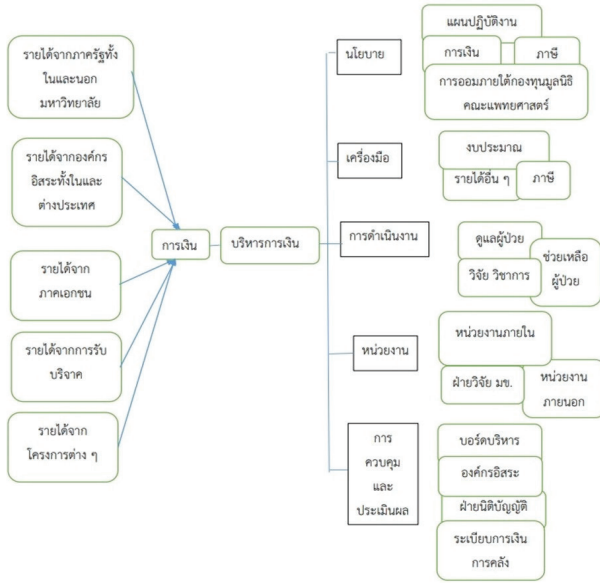
การดูแล รักษา ผ่าตัด และฟื้นฟูสภาพโดยทีมสหวิทยาการด้วยระยะเวลาที่ยาวนานตามภาวะความรุนแรงของโรคตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุประมาณ 20 ปี ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการรักษาที่สนับสนุนจากภาครัฐ ค่าเดินทางและการสูญเสียรายได้ในกลุ่มผู้ปกครองที่ต้องพาลูกหลานมาติดตามการรักษา ค่าอุปกรณ์เครื่องมือพิเศษต่างๆ ที่นอกเหนือจากสิทธิการรักษาและค่าเดินทางที่ไม่สามารถหามาเองได้ ค่าใช้จ่ายตามที่กล่าวมาล้วนส่งผลกระทบต่อ

ต่อภาวะเศรษฐกิจทั้งต่อผู้ป่วย/ครอบครัวและประเทศชาติทั้งสิ้น ซึ่งการพัฒนาในรูปแบบการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังจะส่งผลให้การบริหารงานการเงินการคลังของโรงพยาบาลมีคุณภาพระดับหนึ่ง<sup>8</sup> การบริหารจัดการด้านการเงินของศูนย์ตะวันฉาย เพื่อให้การดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนผู้ป่วยใน 3 ด้าน คือ 1) การดูแลรักษา ผ่าตัดและฟื้นฟูสภาพ 2) การศึกษาเพื่อพัฒนาการดูแล และการสนับสนุนการเข้าถึงบริการ 3) การรักษา และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้ป่วยและครอบครัว ซึ่งมีรายได้จากหลายแหล่ง ทั้งจากภาครัฐ องค์กรต่างประเทศที่ไม่แสวงผลกำไร และการบริจาคช่วยเหลือ (รูปที่ 1) ซึ่งการบริหารจัดการด้านการเงินในอดีตที่ผ่านมา ขาดประสิทธิภาพประสิทธิผลที่เป็นรูปธรรม แต่ในปี พ.ศ. 2560-2563 ได้มีการบริหารจัดการด้านการเงินและประสิทธิผลที่ได้ อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น เพื่อให้เกิดหลักฐานเชิงประจักษ์ การศึกษานี้ จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบผลลัพธ์ของการบริหารจัดการด้านการเงินของศูนย์ตะวันฉายว่าส่งผลการดูแลรักษาและศึกษา ในผู้ป่วยกลุ่มนี้อย่างไร เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาการบริหารจัดการ การเงินของศูนย์ตะวันฉายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

## วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาแบบพรรณานัตตขวาง (cross-sectional descriptive study) ในการบริหารจัดการด้านการเงิน ตัวชี้วัดในการดูแล และผลการรักษาที่เกี่ยวข้องในผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ของศูนย์ตะวันฉาย 3 ฟังก์ชัน ในช่วง 4 ปี (2560-2563) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสรุปรายงานประจำปี ศูนย์การดูแลผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ ศูนย์วิจัยผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ และมูลนิธิตะวันฉายฯ จำนวนฟังก์ชันละ 4 ฉบับ โดยนักวิจัย 4 คน โดย 3 คน เก็บรวบรวมข้อมูลของงานแต่ละฟังก์ชันตามความชำนาญของแต่ละคน คนที่ 4 เป็นผู้ตรวจทานข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ด้านการเงิน คือรายได้ทั้งหมดของศูนย์ตะวันฉาย ส่วนที่ 2 ข้อมูลในการบริหารจัดการด้านการเงิน คือ การใช้จ่ายในการดูแล ช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัว การดำเนินงานวิจัย การจัดประชุมวิชาการ ค่าจ้างเจ้าหน้าที่และสวัสดิการ การบริหารจัดการอื่น ๆ เป็นต้น ส่วนที่ 3 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละฟังก์ชัน โดยศูนย์การดูแลฯ รวบรวมจาก 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) อัตราความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตโดยรวม 5 ด้าน 2) อัตราความพึงพอใจในภาพลักษณ์ใบหน้าสวยงาม 3) อัตราความพึงพอใจในการพูด และสื่อสารชัดเจนโดยรวม 4 ด้าน 4) อัตราความพึงพอใจในการได้ยินดีขึ้น-ปกติ 5) อัตราผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัดซ่อมแซมปากแหว่งตามช่วงอายุภายใน 3-6 เดือน 6) อัตราผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัดซ่อมแซมเพดานโหว่ตามช่วงอายุภายใน 10-18 เดือน 7) อัตราความพึงพอใจในภาพรวมของผู้ป่วย/ครอบครัว ศูนย์วิจัยฯ รวบรวมจาก ผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติที่อยู่ในฐาน SciMago quartile ที่ 1 ที่ 2 และ อยู่ในฐาน QS/ISI จำนวนเงินทุนวิจัยจากภายนอก จำนวนผลิตภัณฑ์ (prototype) เพื่อเสนอกับเอกชน ส่วนมูลนิธิตะวันฉาย รวบรวมจาก 7 ข้อ คือ 1) จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับความช่วยเหลือ 2) จำนวนเงินที่ให้ความช่วยเหลือ 3) จำนวนผู้บริจาค 4) จำนวนเงินที่ได้รับบริจาค 5) จำนวนผู้รับบริจาค 6) จำนวนเงินที่ได้รับจากผู้บริจาค และ 7) จำนวนโครงการที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัว โดยใช้สถิติร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ได้รับการยกเว้นการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย  
ในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่ HE641453



รูปที่ 1 การเงินและการบริหารการเงินศูนย์ชะวันฉาย

**กรอบแนวคิดในการศึกษา**

ศูนย์ชะวันฉายมีการทำงาน 3 ฝั่งกึ่งกัน คือ 1) ศูนย์การดูแล ให้การดูแล รักษา ผ่าตัด และฟื้นฟูสภาพแบบทีมสหวิทยาการ พร้อมพัฒนาระบบการดูแลและติดตามผลลัพธ์การรักษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อการดูแลผู้ป่วยอย่างมีคุณภาพ โดยได้รับทุนอุดหนุนจากองค์กรต่างประเทศ 2) ศูนย์วิจัยฯ ดำเนินและผลิตผลงานวิจัยตอบสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยขอนแก่นผู้ให้ทุนสนับสนุน และ 3) มูลนิธิชะวันฉายฯ ดำเนินการช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัว โดยได้รับการบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาและการระดมทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การดูแลฯ/วิจัยฯ และช่วยเหลือผู้ป่วยพร้อมครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (รูปที่ 2)



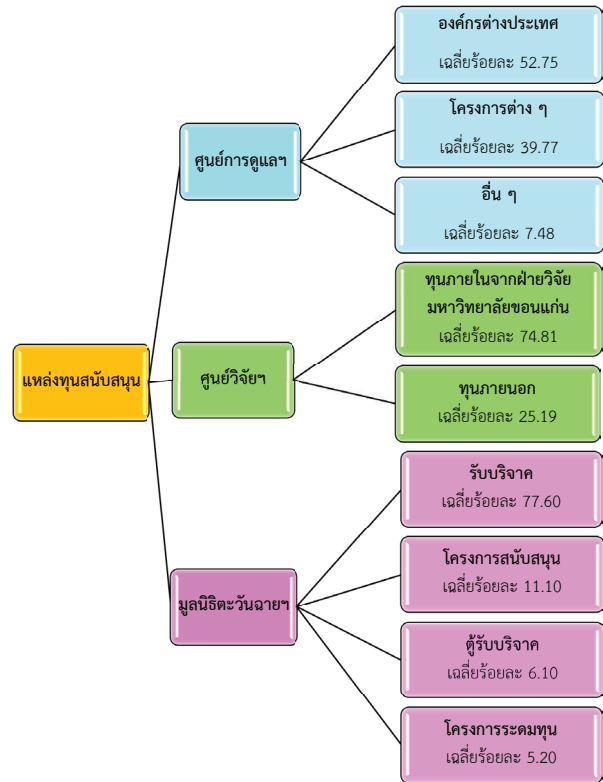
รูปที่ 2 กรอบแนวคิดในการศึกษา

**ผลการศึกษา**

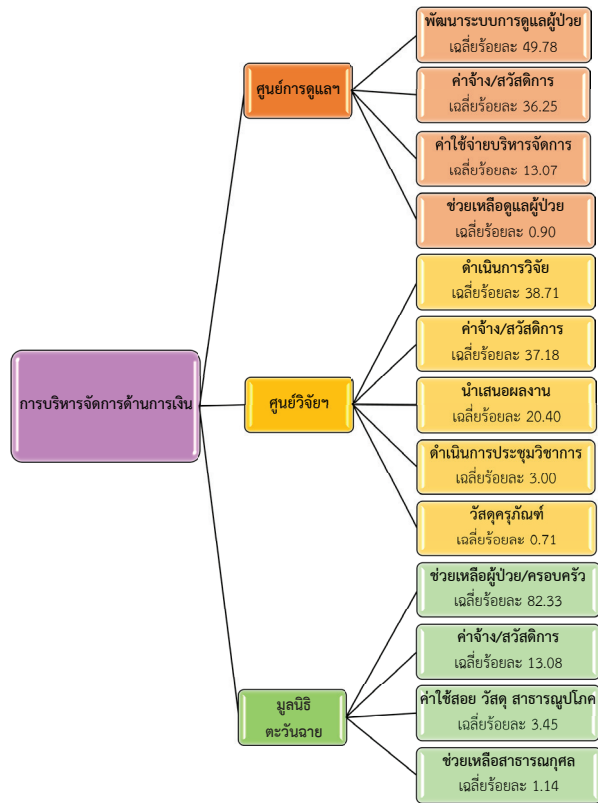
ศูนย์การดูแลฯ พบว่า มีแหล่งทุนสนับสนุนจากองค์กรต่างประเทศเฉลี่ยร้อยละ 52.75 บริหารจัดการด้านการเงินโดยใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 49.78 โดยมีผลลัพธ์ในการดูแลผู้ป่วย 7 ตัวชี้วัด มี 4 ตัวชี้วัดที่เป็นไปตามค่าเป้าหมาย

ศูนย์วิจัยฯ พบว่า มีแหล่งทุนจากฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้การสนับสนุนงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณวิจัยที่ส่งมอบเฉลี่ยร้อยละ 74.81 โดยบริหารจัดการด้านดำเนินการวิจัยเฉลี่ยร้อยละ 38.71 ผลลัพธ์ที่ได้คือ มีผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติที่อยู่ในฐาน SciMago quartile ที่ 1 จำนวน 1 เรื่อง quartile ที่ 2 จำนวน 6 เรื่อง และ อยู่ในฐาน QS/ISI จำนวน 85 เรื่อง

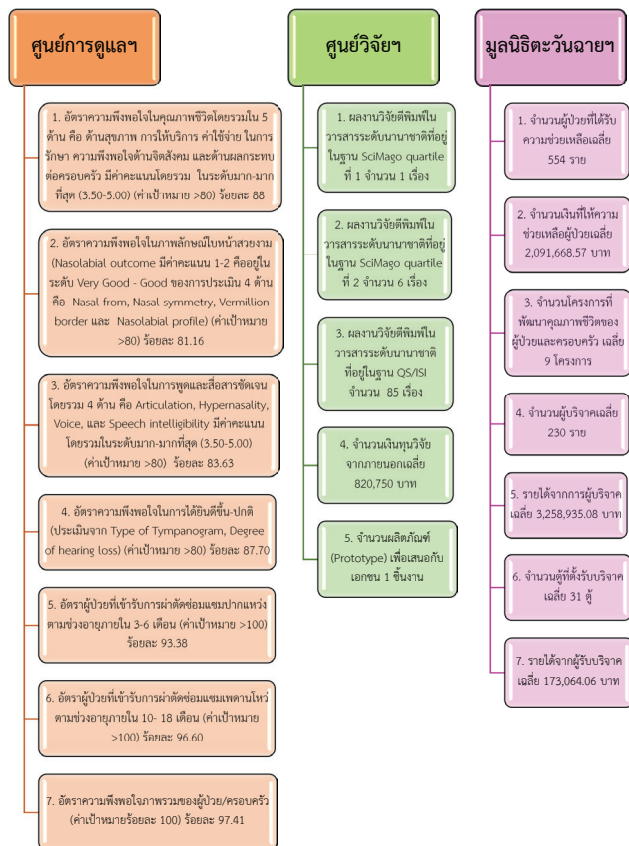
มูลนิธิชะวันฉายฯ ได้รับการสนับสนุนจากผู้มีจิตศรัทธาในการร่วมบริจาคเฉลี่ยร้อยละ 77.60 บริหารจัดการด้านการเงินโดยนำไปช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวเฉลี่ยร้อยละ 82.33 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นคือจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับความช่วยเหลือเฉลี่ย 554 รายต่อปี เป็นเงินจำนวน 2,091,668.57 บาท มีผู้บริจาคเฉลี่ย 230 ราย มีรายได้เฉลี่ย 3,258,935.08 บาท (รูปที่ 3-5)



รูปที่ 3 แหล่งทุนสนับสนุน



รูปที่ 4 การบริหารจัดการด้านการเงิน



รูปที่ 5 ผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงิน

## วิจารณ์

การศึกษาผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงินศูนย์ ตะวันฉายในการดูแลผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ ประจำปี พ.ศ. 2560-2563 ครั้งนี้ พบว่า ศูนย์ตะวันฉายมีการทำงาน ร่วมกันของ 3 ฝั่งกัน คือ ศูนย์การดูแล ในการดูแลผู้ป่วยร่วมกัน ของทีมสหวิทยาการมากกว่า 18 ปี มีการใช้งบเพื่อพัฒนาระบบ การดูแลผู้ป่วยมากที่สุด ส่งผลให้ตัวชี้วัดในการดูแลอยู่ในเกณฑ์ ที่กำหนดเป็นส่วนใหญ่ โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน จากองค์กรต่างประเทศ ส่วนศูนย์วิจัยฯ ดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัยมากกว่า 15 ปี มีผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติในฐาน Scopus จำนวนมาก ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกปี สำหรับมูลนิธิตะวันฉายฯ ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวให้เข้าถึงการรักษาที่มีจำนวนมากขึ้นทุกปี โดยรายรับส่วนใหญ่ ได้มาจากการบริจาค

สำหรับศูนย์การดูแลฯ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการดูแล รักษา ผ่าตัด และฟื้นฟูสภาพแบบสหวิทยาการในกลุ่มผู้ป่วยปากแหว่ง เพดานโหว่ที่ต้องใช้เวลาในการรักษาที่นานตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 20 ปี การจะทำให้เกิด ผลลัพธ์การรักษาที่ดีนั้น ทีมผู้รักษาจะต้อง มีการพัฒนาความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาจากงาน การเข้าร่วมประชุม การนำเสนอผลงานวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศ และการพัฒนาระบบการดูแลต่าง ๆ เช่น ระบบการส่งต่อ ระบบสารสนเทศ ระบบการให้คำปรึกษา<sup>10</sup> เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาเหล่านี้จะต้องได้รับงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ทั้งจาก ภาครัฐและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เช่น องค์กร Smile Train, Transforming Faces, Operation Smile เป็นต้น ดังนั้นการนำ งบประมาณมาบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วย และทีมสหวิทยาการ นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้เกิดการพัฒนา คุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้ป่วยและครอบครัว ในด้านคุณภาพชีวิต ความพึงพอใจในภาพลักษณ์ การพูดและการได้ยิน ซึ่งเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่วนบางตัวที่ต่ำกว่าเกณฑ์ เช่น อัตราการผ่าตัดปากแหว่ง และเพดานโหว่ ซึ่งเกิดจาก หลายปัจจัย เช่น เด็กเป็นหวัด บางรายเข้าถึงบริการล่าช้า ทำให้การผ่าตัดช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดได้

ในส่วนของศูนย์วิจัยฯ ได้มีการบริหารจัดการด้านการเงิน ตามปีงบประมาณของแผ่นดินที่ได้รับการจัดสรรจากมหาวิทยาลัย ขอนแก่น โดยงบประมาณส่วนใหญ่ใช้ในการดำเนินงานการวิจัย สนับสนุน ทุนแก่นักวิจัย เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามค่าเป้าหมายที่มหาวิทยาลัย กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ การเงินการคลังของโรงพยาบาลจังหวัดยโสธร<sup>8</sup> ที่จัดสรรเงินให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ทำให้เกิดผลลัพธ์ในการตีพิมพ์งานวิจัย ในระดับนานาชาติที่เป็น quartile 1 และ 2 และ ในฐาน Scopus อย่างต่อเนื่อง

สำหรับในด้านของมูลนิธิตะวันฉายฯ ซึ่งเป็นองค์กรไม่แสวง ผลกำไร รายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากการบริจาค และการระดมทุน การบริหารจัดการด้านการเงินส่วนใหญ่จะเป็นการช่วยเหลือผู้ป่วย ให้เข้าถึงการรักษา ทั้งค่าเดินทาง ค่ายา/เวชภัณฑ์ อุปกรณ์เสริม ในการให้นม และค่ารักษาอื่น ๆ ที่เกินสิทธิจากภาครัฐ รวมทั้ง ช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยดำเนินการ ผ่านโครงการต่าง ๆ เป็นจำนวนมากพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ป่วย และครอบครัวผ่านโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตต่าง ๆ กว่า

35 โครงการ ส่งผลให้ผู้ป่วยและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี และ ยังมีการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การดูแล และวิจัยอย่างต่อเนื่อง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ ผู้ป่วยและครอบครัวได้รับความช่วยเหลือเพิ่มขึ้นทุกปี ได้รับการบริจาคอย่างสม่ำเสมอ มีการบริหารจัดการด้านการเงินอย่างโปร่งใสผ่านทางคณะกรรมการมูลนิธิและผู้ตรวจการบัญชี

การบริหารจัดการด้านการเงิน การเบิกจ่าย ทั้งสามบัญชี มีวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงินและผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นอย่างชัดเจน<sup>๖</sup> ใช้ระเบียบการเงินการคลัง และยึดตามระเบียบจรรยาบรรณของมูลนิธิ ตะวันฉายฯ มีคณะกรรมการบริหารกำกับดูแล มีการแต่งตั้ง กรรมการลงนามสองในสามรายชื่อในการเบิกจ่าย รายได้ที่คงเหลือ นำฝากเข้าบัญชีของแต่ละฟังก์ชัน และเพื่อตอบสนองนโยบายการเงินของมหาวิทยาลัย กรณีบัญชีธนาคารที่ไม่แสดงในงบประมาณ ประจำปี พ.ศ. 2563 คณะกรรมการบริหาร จึงมีมตินำเงินศูนย์ การดูแล และเงินทุนวิจัยโครงการศูนย์ตะวันฉาย ฝากไว้ที่กองทุน เพื่อการดูแลผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ ภายใต้มูลนิธิคณะแพทยศาสตร์ เพื่อการบริหารจัดการที่ดี และเกิดความยั่งยืนตลอดไป

ดังนั้น การบริหารจัดการด้านการเงินที่ดี จะต้องมีการ ดำเนินงาน และเป้าหมายที่ชัดเจน มีการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วย และทีมสหวิทยาการอย่างต่อเนื่อง เกิดผลลัพธ์การรักษาที่ดี ผู้ป่วย และครอบครัวได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี อย่างต่อเนื่อง เกิดผลงานวิจัยและวิชาการในวงกว้าง องค์กรได้รับการยอมรับในระดับสากล

### สรุป

ศูนย์ตะวันฉาย เป็นศูนย์กลางในการดูแล รักษา ผ่าตัด และฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่แบบทีมสหวิทยาการ โดยมีองค์กรทั้งในและต่างประเทศให้การสนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาระบบการดูแลให้เป็นมาตรฐานและตอบสนองตัวชี้วัด ตามที่กำหนด ศูนย์วิจัยฯ ผลิตผลงานวิจัยและวิชาการทั้งระดับชาติ และนานาชาติในฐาน Scopus จำนวนมาก โดยได้รับบสนับสนุน จากมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นหลัก ส่วนมูลนิธิตะวันฉายฯ ช่วยเหลือ ผู้ป่วยและครอบครัวให้เข้าถึงบริการและพัฒนาคุณภาพชีวิต ผ่านทางโครงการต่าง ๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากการบริจาค มีการบริหารจัดการด้านการเงินอย่างโปร่งใส ภายใต้งาน เป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ

### กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ป่วยและญาติ ทีมสหวิทยาการ เจ้าหน้าที่ ศูนย์ตะวันฉาย และศูนย์การดูแล/วิจัยผู้ป่วยปากแหว่ง เพดานโหว่ และความพิการแต่กำเนิดของศีรษะและใบหน้า มหาวิทยาลัย ขอนแก่น ที่สนับสนุนงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จด้วยดี

### เอกสารอ้างอิง

1. Chowchuen B, Surakunprapha P, Winaikosol K, Punyavong P, Kiatchoosakun P, Pradubwong S. Birth prevalence and risk factors associated with CL/P in Thailand. *Cleft Palate Craniofac J* 2021;58(5):557-66.
2. Fuangtharnthip P, Chonnasatid W, Thiradilok S, Manopatanakul S, Jaruratanasirikul S. Registry-based study of prevalence of cleft lip/palate in Thailand from 2012 to 2015. *Cleft Palate Craniofac J* 2021;58(11):1430-7.
3. Cobourne MT. The complex genetics of cleft lip and palate. *Eur J Orthod* 2004;26(1):7-16.
4. Tannure PN, Oliveira CA, Maia LC, Vieira AR, Granjeiro JM, Costa Mde C. Prevalence of dental anomalies in nonsyndromic individuals with cleft lip and palate: a systematic review and meta-analysis. *Cleft Palate Craniofac J* 2012;49(2):194-200.
5. Kinouchi N, Horiuchi S, Yasue A, Kuroda Y, Kawai N, Watanabe K, et al. Effectiveness of presurgical nasoalveolar molding therapy on unilateral cleft lip nasal deformity. *Saudi Med J* 2018;39(2):169-78.
6. Rod-ong D, Rongbudsri S, Maneeganondh S, Samretdee H, Pradubwong S, Patjanasoonorn N. Home and environment survey of children with CLP in Khon Kaen province. *J Med Assoc Thai* 2017;100 (Suppl 6):76-83.
7. Tawanchai Center [Internet]. Khon Kaen: Office; 2020. History of Tawanchai Center; 2020 [cited Jul 15, 2020]. Available from: [https://kkucleft.kku.ac.th/?page\\_id=971](https://kkucleft.kku.ac.th/?page_id=971)
8. Chuenta C, Vejakama S, Sa-ardying P. Development of a Hospital Finance Management Model in Yasothon Province [Internet]. Yasothon: Yasothon Ministry of public health; 2016 [cited Jul 15, 2020]. Available from: [http://www.pkyasothon.org/research/data/money\\_research.pdf](http://www.pkyasothon.org/research/data/money_research.pdf)
9. Pradubwong S, Surit P, Pongpagatip S, Pethcharat T, Chowchuen B. Evidence-Triggers for care of patients with cleft lip and palate in Srinagarind hospital: The Tawanchai center and out-patients surgical room. *J Med Assoc Thai* 2016;99 (Suppl 5):43-50.
10. Mongkhonthawornchai S, Pradubwong S, Augsornwan D, Pongpagatip S, Rirattanapong S, Prathumwiwattana P, et al. Nursing care system development for patients with cleft lip-palate and craniofacial deformities at Srinagarind hospital. *J Med Assoc Thai* 2012;95 (Suppl 11):49-54.

